

Zwerven per ongeluk

ROMAN OVER ZWERFKINDEREN

Joshua Stiller

Hoe wordt een kind een zwerfkind?

Niet expres.

Hoe vindt het weer een thuis?

In dit geval door een ongeluk – een ontspoorde trein.

‘Eerst een pechie, dan een gelukkie,’ zei David.

Stillers vierluik

Vier aansprekende, gevoelige romans waarin Stiller laat zien hoe trauma's het leven van een kind kunnen gaan bederven als het groter wordt. Noodlottig als een Griekse tragedie.

In confronterende situaties kunnen oude trauma's geactiveerd worden en nieuwe veroorzaakt. Zonder bewustwording zou het leven van zo'n kind terecht komen in een zich eindeloos herhalende lus van zelfde oorzaken en zelfde gevolgen. Dus feitelijk doodlopen.

Stillers romans lezen plezierig. Al hebben ze niet altijd een happy end, ze eindigen wel met hoop. Want uiteindelijk wordt bij de hoofdpersonen de lus doorbroken en kunnen ze verder. Al is het in een volgend leven.

Qua belevingswereld en taalgebruik zijn *Communekind* (2015), *Zwerven per ongeluk* (2015) en *Heldersziend en veertien* (2016) eigenlijk boeken voor jongvolwassenen. Het vierde boek, *Een bardnekkige karmische liefde*, zal zeer controversieel zijn.

Onderstroomboven Collectief

Uitgeverij Magister, imprint van
Boekencoöperatie Nederland u.a.

www.boekcoop.nl www.boekenroute.nl

NUR 301 (roman)

Zwerven per ongeluk

ROMAN OVER ZWERFKINDEREN

Joshua Stiller

Zwerven.

Hoe kan het toch zover met iemand komen?

Meestal komt het door pech. Als er dan niemand is die je helpt en je raakt in paniek, volgt pech op pech en raak je alles kwijt. Verslaafden, ouden van dagen die niet meer met de tijd kunnen meekomen, alleenlevenden die uit huis gezet worden wegens schulden. Er zijn ook kinderen bij. Geïsoleerde randfiguren, waarvan we soms een glimp opvangen in een ooghoek. Want onzichtbaarheid is een overlevingsstrategie.

Soms overkomt hen iets waardoor ze zich kunnen herstellen. Waarmee ze opnieuw een plaats vinden in de maatschappij.

Stillers tweede roman van zijn vierluik over kinderen die worstelen met hun bestaan. Het gaat over vier zwerfkinderen, een verlopen student, een heroïnehoertje en enkele oude mensen. Het ongeluk is een gigantische ontsporing die zich boven hun hoofd en buiten hun belevingswereld afspeelt.

De kaarten zijn eventjes opnieuw geschud. Emiel slaagt er in daar een nieuw spel mee te beginnen. Met de kinderen, drie oude excentriekelingen en Anne-lie, die hij gered heeft en waar hij... nee, dat lees je maar.

Joshua Stiller, *Zwerven per ongeluk*

Copyright © 2015 Joshua Stiller & Uitgeverij Magister*

Een uitgave van het Onderstroomboven *Collectief***

Omslag en opmaak: studio Boekcoop

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

boekcoop@gmail.com

www.boekcoop.nl

www.boekenroute.nl (webwinkel)

*Uitgeverij Magister is een imprint van Boekencoöperatie Nederland U.A.

**Onderstroomboven *Collectief* is de handelsnaam van Boekencoöperatie Nederland U.A.

NUR 301 (Roman)

ISBN 978.90.72475.30.5 (papieren boek)

ISBN 978.90.72475.42.8 (eboek)

Inhoudsopgave

1	Proloog	7
2	Ontsporing	8
3	Afgesneden	15
4	Centraal Station (1)	19
5	Kinderen op het spoor	25
6	Centraal Station (2)	32
7	In de opslagplaats	37
8	Zondagmiddag. Emiel begint met schrijven	41
	... over vier zwerfkinderen	46
	... en hun ontdekking	59
	... nachtelijk gelag	67
	... over het spoor	73
9	In de opslagplaats	79
10	Toenadering	83
11	Emiel in de stad	92
12	Avond in Bertus' asiel	98
	Marco	103
	Annelie	106
	Nogmaals Marco	108
	Jan en David	111
	Emiel en Annelie	123
	Bart	124
	In het ziekenhuis	125
	Bertus	128
	Joris	132
13	De dood treedt binnen	136
	Joris weer	144
	Door	150
	Bang	153
	Emiel	162
14	De zaak gaat open	189
15	Reconstructie	194
16	Hoe nu verder	204
17	Slachtofferhulp	215
18	Terug in de wereld	224

1

Proloog

Ver weg in het binnenland, op een containeroverslagbedrijf, begroetten mannen elkaar bij het begin van de nachtdienst. De avondploeg droeg vrachtbrieven en andere papieren over. En een kleine moeilijkheid.

De voorman van de aantredende nachtploeg was er niet blij mee. De moeilijkheid betrof de dagelijkse nachttrein naar de containerhaven. Hij stond weliswaar klaar voor vertrek, maar de voorste locomotief, een elektrische van meer dan 40 jaar oud, vertoonde storingen. De hulplocomotief, een diesel, had in zijn eentje te weinig vermogen om de lange en zware trein te trekken. Er was geen reserveloc. Althans, geen elektrische. Er stond wel een diesel op het emplacement, volgetankt en rijklaar.

Er werd overlegd. Wachten tot er een andere elektrische loc aangevoerd was zou betekenen dat de containertrein overdag zou moeten rijden, tussen het personenverkeer door. En het traject was al zo zwaar belast.

Tegen zijn zin (een diesellocc was niet zo comfortabel als een elektrische) ging de machinist akkoord met vervanging door de klaar staande diesellocomotief.

Eerst rangeerde hij er de kapotte loc mee uit de weg en maakte vervolgens vast. Na controle van de remmen en de verbindingen met de tweede loc vertrok hij meteen.

Onder zwaar geronk en het uitstoten van zwarte roetwolken verliet de ellenlange trein het rangeerterrein voor zijn tocht door het slapende land. Alle seinen stonden op groen.

Ontsporing

Emiel kwam zover tot bewustzijn dat signalen van buiten begonnen door te dringen. Zware, ritmische dreunen resoneerden onverdraaglijk luid in zijn schedel. Met enige vertraging bereikte de betekenis ervan zijn door alcohol en wiet vrijwel knock-out geslagen hersens. Een trein was het geweest, die stapvoets over het tunneltje achter hem was gereden. Dat oude tunneltje, dat zomaar midden op de Rondweg in de grauwe muur van de spoordijk gaapte toen hij langs de rijbaan strompelde.

Lang kon hij daar niet over nadenken, want zijn acute lichamelijke situatie eiste zijn volle aandacht. De onaangename gewaarwordingen waren uiterst opdringerig. Hij lag in de regen en had het ijsig koud, behalve zijn rug, die broeierig warm aanvoelde. Hij lag met zijn neus in iets wat ongelooflijk stonk, hij was vastgepind op hobbelige stenen door iets dat hem terneer drukte en zijn hoofd deed vreselijke pijn. Het wekte een verlangen naar de pijnstillers, die hij bijna even gulzig gebruikte als de drank die hem de hoofdpijn bezorgde.

Daarvoor moest hij eerst opstaan. Zo kon hij niet bij zijn broekzak komen. Hij verzamelde zijn wil om armen en benen onder zich te brengen.

Tot zijn verontrusting wilde dat niet lukken.

Verbaasd realiseerde hij zich dat er niet iets, maar iemand op hem lag. Een niet zwaar iemand. Ook niet groot. Niet groter dan een kind.

Voor hij had kunnen kijken wat er op zijn rug lag raasden er brullende diesel-locomotieven over het tweede stuk van het tunneltje. Veel te hard, constateerde hij geschrokken. Het was een lange trein; het geraas en gebonk bleven maar voortduren.

Hij wist zich half overeind te werken en zat even op zijn knieën uit te rusten in de open ruimte tussen de tunnelhelften.

Het lawaai nam plotseling toe. Van links kwamen afschrikwekkende geluiden, alsof er geweldig grote dingen van ijzer neerstortten. Hij kon niets zien,

maar de oorpijnigende knallen en het snerpende geluid van ijzer op ijzer vertelden hem dat daar zich een gigantische ontsporing aan het voltrekken was. De dreunen, het gekners en gebonk kwamen snel naderbij. Hij kon opsproeiend grind horen ratelen tegen holle ijzeren voorwerpen.

Haarscherp realiseerde hij zich dat de nog aanrijdende laatste wagons op de ontspoorde ervoor inreden... en de staart van de ontsporende trein bevond zich nog vóór het tunneltje! In de volgende seconden zouden wagons in de open ruimte tussen de tunneltjes kunnen tuimelen. Op hem!

Het drong tot zijn overlevingsinstinkt door dat hij in levensgevaar verkeerde. Een elektrificerende angst schoot door zijn bloed en gaf hem reuzenkrachten. Met een zwaai stond hij op. In een reflex klemde hij het slappe lijfje op zijn rug, door de bengelende armen voor zijn borst in een vaste greep te klemmen.

Op dat moment zag hij, afstekend tegen de verlichte regenlucht, kantelende tankwagons op zich af komen.

Een snauw als van een aanvallend dier perste zich uit zijn keel en hij schoot de veiligheid van de donkere tunnelmond ingin. De grond schokte onder zijn voeten toen de wagons onder gekrijs van verwingend staal op de keien stortten waar hij net nog stond. Fonteinenvan vonken verlichtten de tunnel ver voor hem uit. De nood had zijn zintuigen aangescherpt: boven het lawaai en de echo's van zijn rennende voeten uit hoorde hij gesis van ontsnappend gas. Gas, gif; beelden van een wrede dood, krimpand in een verschroeiende vuurstorm, gaven zijn rubberen benen net dat beetje stevigheid waardoor hij strompelend, met de lichte last van het kind op zijn rug, het eind van het tunneltje wist te bereiken.

Buiten het tunneltje klonken zijn voetstappen luid in de plotselinge stilte. Het leek wel het enige geluid op aarde. Het sissen was hier niet te horen. Het gas zou hem in een loeiende ontploffing in kunnen halen! Hijgend ploeterde hij door, de donkere straat in, op zoek naar een schuilplaats. Aan zijn linkerkant was een gesloten rij onverlichte huizen. Rechts, tussen de straat en het spoor, donkere loodsen. De enige verlichting kwam van schijnwerpers op het emplacement. Hoever moest hij nog gaan om veilig te zijn?

Hij hijgde lucht in gierende halen naar binnen, steken in zijn zij legden zijn benen lam. Zijn hart bonkte of het uit zijn borst wou springen. Amechtig zakte hij op zijn knieën voor een huis waar net een licht was aan gegaan. Op handen en knieën liet hij zijn hoofd tussen zijn armen zakken. Te uitgeput om zich te bewegen zag hij een baan licht over de onregelmatige steentjes van de stoep groeien. Hij hoorde een vrouw geschrokken haar adem inzuigen toen het schijnsel zijn gestalte bereikte. ‘Wattis’r ’beurd? Bennu ziek?’ ‘Er is een trein ontspoord.’ Het viel hem moeilijk de woorden precies uit te spreken, zijn mond voelde slap aan. ‘Een goederentrein. Reed veel te hard.’ Hij zuchtte en mompelde: ‘Ben er bijna onder gekomen.’

Er kwam geen enkele reactie. Te lam om zijn hoofd op te heffen zag hij alleen twee bleke voeten met spataderen in zeer versleten, geruite pantoffels. ‘Wie is dat, op je rug?’ vroeg de stem. Bezorgd: ‘Ze ziet er niet best uit. Is ze flauw gevallen? Hé, ze bloedt!’

Emiel bedacht zich verbaasd dat hij zelf niet eens wist wie er op zijn rug hing. Een meisje blijkbaar. Hoe kwam er nou een kind op zijn rug? Tegelijk registreerde hij dat de vrouw geen dialect meer sprak toen ze zijn ietwat geaffecteerde spraak had gehoord.

‘Ik weet het niet,’ mompelde hij. ‘Help me even, ze valt er af als ik opsta.’

Tegelijk kwam hij wankelend overeind, zodat de vrouw wel moest.

Kreunend strekte hij zijn lange lichaam. Verbaasd keek hij naar wat de oude vrouw vasthield. Met duidelijke afkeer hield ze een scharminkelig meisje onder de armen overeind. Ze hing als een slappe pop tussen de bevende handen.

Er liep bloed langs haar benen!

De vrouw reikte hem het meisje aan zodat hij het wel moest aanpakken. Ze woog niet veel.

‘Dat ziet er niet best uit. Ik zal maar eens een dokter bellen,’ mompelde hij en grabbelde met een vrije hand naar zijn mobiel. ‘Kent u haar?’

De vrouw schudde haar hoofd in een verontwaardigd gebaar.

‘Nou moe, kapot,’ mopperde hij. Het toestelletje was drijfnaat en het venster-tje was gebarsten. ‘Kunt ú misschien een dokter bellen?’

De vrouw voor hem schudde haar hoofd.

‘Geen telefoon? De burelen misschien?’ *Waar was hij in hemelsnaam terecht gekomen?*

In de verte werden sirenes hoorbaar. Met een schok kwam de herinnering aan de treinramp terug. Een paar minuten geleden verkeerde hij nog in levensgevaar en nu was hij het al vergeten? Wären ze wel buiten gevaar? Hij dwong een opkomende misselijkheid omlaag.

‘Mevrouw! Er lekt in het tunneltje iets uit een ontspoorde wagon. Ik weet niet of het gevaarlijk is, we moeten hier weg en de brandweer bellen.’

Op een of andere manier wist hij zijn ongerustheid op de vrouw over te brengen.

‘Ik zal Willie halen,’ zei ze kortaf. ‘Hij heeft bij het spoor gewerkt.’

Ze sloot haar huis af en schuifelde naar de overkant, waar ze op een vervelede deur bonkte. Blijkbaar was het de gewoonte om zo haar komst aan te kondigen, want ze opende de deur met een sleutel uit de bos in haar hand en liep zonder te wachten het duistere pand in.

Alleen gelaten met het bewusteloze meisje in zijn armen keek Emiel ongerust rond of hij een betere schuilplaats kon vinden. Als die tank ontplofte konden ze een straal vuur uit het tunneltje verwachten waar de hel niets bij was.

Moeizaam tilde hij haar op en strompelde verder de straat in.

Hij kwam uit op een met ruw behakte keien geplaveide kade, waar tussen roestige rails water glimmerde in het licht dat van de overkant van de rivier scheen. Waarom was het hier zo donker? Er brandde nergens een straatlantaarn. De zwarte staketsels van loskranen die tegen de van onderen verlichte bewolkte lucht afstaken deden aan spinnenpoten denken. Van een op zijn rug liggende, dode reuzenspin. De echoënde sirenes maakten een kabaal van jewelste in de stille nacht. Ver weg over het spiegelende water van de rivier zag Emiel blauwe zwaailichten op de brug.

Achter een betonnen schutting liet hij zich uitgeput op een stapel half vergaan hout zakken. Het meisje hield hij voor zich vast.

Ik moet iets aan haar doen, want ik wil niet dat ze doodbloedt, was het enige zinnige wat hij kon bedenken.

Geschrokken van zijn eigen gedachte raakte hij even haar hals aan of ze niet al dood was. Nee. Opgelucht voelde hij warmte en een flauwe hartklop.

We hebben nu echt wel een dokter nodig, was de volgende conclusie. Het koste moeite om door te dringen tot zijn bewustzijn. Het leek wel of de alcohol in slierten door zijn brein dreef en hele stukken uit zijn bewustzijn oploste.

Door het tunneltje kunnen we niet meer. Een ziekenwagen moet langs een andere weg hier zien te komen, was zijn volgende logische gevolgtrekking. Hij verschoof zijn gewicht en probeerde een gemakkelijker houding te vinden. Alles deed hem zeer. Rottig dat zijn mobiel kapot was. *Misschien heeft zij er een*.

Het werd bij nadere inspectie duidelijk dat ze onder haar dunne jurkje, noch in het jack dat ze er overheen aan had, ergens een mobieltje weggestopt kon hebben. Ze had helemaal niets in de zakken van haar jack.

Hij besloot terug te gaan. Er zouden intussen wel meer mensen wakker zijn geworden in de straat. Iemand zou toch wel telefoon hebben? Hij had nog steeds geen ontploffing gehoord of vuur gezien. Misschien was dat sissen helemaal niet zo gevaarlijk.

Moeizaam wankelde hij de weg terug met het meisje in zijn armen.

In de straat waren een paar lichten aan gegaan. Blijkbaar waren er eindelijk ook andere bewoners wakker geworden. In het schijnsel dat door de openstaande deur bij de oude vrouw viel stonden twee donkere gestalten, zo te zien in druk gesprek. Het bleken de bewoonster en een oude man te zijn met een jas over zijn pyjama, die iets bepraatten wat hij niet begreep. Ze spraken een stadsdialect dat hij slecht verstond.

‘Kan iemand een dokter of een ambulance bellen?’ vroeg hij schor. De twee figuren draaiden zich geschrokken om en keken hem vijandig aan.

‘Heeft iemand van u een telefoon?’ vroeg hij, met een ondertoon van groeiende wanhoop in zijn stem. ‘Dit kind is gewond en heeft een dokter nodig.’

‘Ze bloedt dood!’ schreeuwde hij toen de twee niet reageerden.

‘Willie is dood,’ zei de oude vrouw met de geruite pantoffels toonloos. ‘Het spoor ligt vol met wagons en containers.’

‘Wie ben jij dan wel?’ vroeg de oude man agressief.

‘Luister nou!’ smeekte Emiel. ‘Ik ben bijna onder die ontspoorde trein ver-

pletterd en hierheen gevlucht omdat hij gas begon te lekken. Dit kind is gewond en heeft een dokter nodig. Is er hier dan niemand met telefoon?’

De oude man staarde hem kwaad aan. Toen hij bloed van de benen van het meisje zag druppelen, sloeg hij geschrokken zijn hand voor de mond. ‘Ze.. ze bloedt,’ stamelde hij.

‘Dat zeg ik! Kan iemand ons dan naar het ziekenhuis brengen? Of een taxi roepen?’ Emiel was ten einde raad.

De oude man schudde zijn grijze kop. ‘De weg door het tunneltje is de enige toegang. Als je daar niet door kunt, kan je alleen over het water weg.’

‘En een telefoon? Er is hier ergens toch wel een telefoon?’ drong Emiel aan. De draagwijdte van de opmerking van de oude man was niet helemaal tot hem doorgedrongen.

De grijze kop schudde nogmaals ontkennend.

‘Ze hebben de kabels doorgesneden met die nieuwe weg,’ voegde hij er aan toe toen hij het onbegrip bij Emiel zag groeien. ‘Er was toch niemand meer die een telefoon nodig had.’

‘Niemand met een telefoon?’ Emiel kon het haast niet bevatten.

Met een mentale krachtsinspanning verlegde hij zijn doel. ‘Is er dan iemand met EHBO? Ze moet zo snel mogelijk eerste hulp krijgen.’

Even stond hij hulpeloos met haar in zijn armen. Hij wist dat ze binnen korte tijd zou sterven als het bloeden niet gestelpt werd. Hij keek naar het blauwwitte smoeltje. Nee, dat zou hij niet laten gebeuren. Het was een nieuw gevoel, die daadkracht. Vermoedelijk ervoer hij die omdat het niet hemzelf betrof, maar een hulpeloos jong meisje.

‘Als we dan geen hulp van buiten kunnen halen, wilt u me dan helpen te voorkomen dat ze sterft?’ Zijn stem was wel een octaaf gezakt. ‘Heeft u ergens een bed voor haar? Een warme kruik misschien? Verband?’

De oude man keek hem vorsend aan en knikte bijna onmerkbaar. Met een rukje van zijn hoofd gaf hij te kennen dat hij mee moest lopen.

Emiel volgde hem opgelucht een steeg in, een onverlichte ruimte binnen. De oude man zette zijn stormlantaarn op een kist. Het gele vlammetje verlichtte een rommelige, stoffige opslagplaats, vol met meubelen en huisraad

dat zo oud was dat het antiek genoemd kon worden. Emiels nieuwsgierige geest noteerde alles in één rondgaande blik, die tenslotte bleef hangen op een veldbed bij een trap naar boven.

‘Er is hier geen elektrisch licht,’ verontschuldigde de man zich. Hij legde een jute zak op het matras. ‘Leg haar hier maar zolang neer. Ik zal een warme kruik maken en verband halen. Ik moet nog een eerste hulp trommel hebben.’

Opgelucht legde Emiel de lichte last op het bed. Wat nu? Hij zou haar natte kleren moeten uittrekken en moeten onderzoeken hoe hij het bloeden tussen haar benen kon stoppen. Gêne tegen zulk intiem contact weerhield hem om meteen in actie te komen.

Op dat moment kwam een oude vrouw binnen, een andere dan die hij in de straat had gezien. Het korte en nogal bultige mensje bekeek het tafereel en schuifelde zuchtend naar binnen. ‘Loat mi moar es kieke,’ mopperde ze in een sappig dialect. ‘Dat heeft geen pas dat een jongen een meiske helpt, geen man die geen dokter is. Draai je om, makker, ik zal het kind helpen.’

Emiel verstond er weinig van, maar begreep dat hij niet meer nodig was. Opgelucht dat de verantwoordelijkheid van hem werd overgenomen vluchtte hij naar buiten. Hij voelde zich niet goed en probeerde in een hoek over te geven, maar zijn lege maag krampte brandend, zonder verlichting te bieden. Hij verlangde naar een bed, maar niet dat van hemzelf; dat bestond uit een klamme matras in een koud en bedompt kamertje. Trouwens, hij kon niet eens terug: de enige weg was geblokkeerd door de lekkende tankwagens.

Afgesneden

Hij dwaalde een beetje verloren rond in de duistere straat, op zoek naar iemand die hem wilde helpen.

Boven de werkplaats waar ene dode Willie zou moeten wonen brandde licht. Misschien was die andere oude vrouw er bezig. Hij besloot om haar om een slaapplek te vragen; hij wilde liever niet terug naar die opslagplaats zolang dat oude mens met het meisje bezig was.

Slingerend stommelde hij de nauwe trap op.

‘Wie is daar?’ snauwde een inmiddels bekende stem van boven.

‘Ik ben het,’ antwoordde Emiel mat. ‘Die jongen met het meisje op zijn rug. Ze ligt in bed in de opslag van die oude man en ze wordt verzorgd door eh.. een andere mevrouw. Ik wilde vragen of ik hier ergens kan slapen. Door het tunneltje kan ik niet meer terug en...’

Op de overloop stond de vrouw met de geruite pantoffels te kijken.

‘Willie is dood,’ zei ze agressief.

Een beetje moedeloos hing Emiel tegen de bruin verschoten wand.

‘Ja, dat zei u daarnet al. Wat is er dan gebeurd?’ wist hij tenslotte als een ietwat mager blijk van medeleven uit te brengen.

‘Zijn hart.’

‘Hoe... hoezo zijn hart?’

‘Het ongeluk. Dat is hem teveel geworden. Kijk maar.’

De vrouw deed een stap opzij, zodat Emiel de verlichte kamer in kon kijken. Bij het open raam lag een gedaante in een gestreepte pyjama.

‘Dat is Willie?’

‘Was,’ zei de vrouw treurig. Ze zag er oud en vermoeid uit, met een harde trek in haar gezicht. ‘Hij had een zwak hart, altijd al.’

Blijkbaar had ze Emiel aanvaard als een bekende, ze praatte tenminste met hem alsof ze elkaar al jaren kenden. Ze sprak tegen hem geen dialect; ze had maar een zwak accent.

‘Als je me even helpt om hem op zijn bed te leggen kun je bij mij wel een kamer krijgen. Het is een logement tenslotte.’ Ze lachte kort en meesmuilend. Emiels hart sprong op; hij was meteen bereid alles voor haar te doen.

De oude man op de grond woog maar weinig. Hij griezelde een beetje om het lijk aan te pakken.

‘Hij is nog maar net dood hè?’ vroeg hij toen ze hem op het bed uitgestrekt hadden gelegd en de dekens netjes over hem heen strak trokken. ‘Ik bedoel, hij is nog niet stijf.’

De vrouw knikte stom. Ze stond met gevouwen handen naar de broze rest te kijken van een man die ze haar hele leven lang dagelijks had gezien.

‘Ik heb hem eigenlijk nooit gekend,’ mompelde ze.

Emiel was naar het raam gegaan en keek naar buiten.

‘Jemig,’ fluisterde hij. ‘Wat een ravage!’

In het rosse licht van enkele overgebleven schijnwerpermasten lag een lange rij kris kras omhoog gedrukte, omgevallen en op elkaar ingereden wagons, tientallen losgeslagen, verwrongen containers, autowrakken uit een paar rechtopstaande autocarriers. Spoorstaven waren tot bundels opgeduwd, opgekruld met dwarsliggers en al.

Niet ver van het raam zag hij de achterkanten van de naar beneden gestorte tankwagons uit een donkere spleet tussen de vele sporen omhoog steken. Gevaarlijk: als er een ontploffing kwam zou dit hele huis weggeblazen worden, schatte hij in zijn angstige verbeelding.

De donkere lucht lichtte op in een chaotisch geflikker van blauwe zwaailichten, er was geen ander geluid te horen dan sirenes in de verte. Onwezenlijk; de ramp was nog geen half uur geleden gebeurd. Emiel had het gevoel dat hij jaren ouder was geworden sinds hij, stomdronken en stomvervelend (dat kon hij zich nog wel herinneren) op de Rondweg uit een auto was gezet. *Van wie was die toch...?*

‘Kom,’ zei de oude vrouw en trok aan zijn mouw. ‘We kunnen hier niets meer doen en beter gaan slapen.’

Ze deed het kale peertje aan het plafond uit met een trekschakelaar en sloot de deur achter zich. ‘Willie is de enige met stroom,’ verklaarde ze afwezig.

‘Afgetapt van het spoor.’

Achter haar aan sjokkend verbaasde Emiel zich eens te meer over dit afgelegen buurtje. De enige met stroom? Van het spoor? De straat was inderdaad nergens anders verlicht. De schijnwerpers op het emplacement beschenen de gevels aan de overkant, verder was alles duister. Er klopte iets niet. Hij was te vermoeid om helder te kunnen denken, bovendien voelde hij een zware kater opkomen.

De vrouw ging hem voor door een ouderwetse deur met rammelende ruitjes, aan de binnenzijde afgeschermd door een zwaar, muf ruikend gordijn aan een halfronde geelkoperen buis.

Binnen was het verrassend licht. Op een gebogen, hardstenen balie stond een felle benzinelamp te suizen. In een versleten leunstoel bij het linker-raam lag een zwarte kat. Bij het rechter raam stond een vierkant tafeltje met een kleedje er op en twee rechte stoelen eronder geschoven. De ruimte was kraakhelder en rook naar boenwas in plaats van verschaald bier en sigaren-rook, wat je eigenlijk zou verwachten.

De vrouw gebaarde dat Emiel haar moest volgen. In haar kielzog stommelde hij een brede trap op met uitgesleten treden. Op een ruime overloop, met aan elke zijde bruine deuren, brandde een kaars op een smal tafeltje onder een verweerde spiegel. De vrouw pakte de kandelaar, deed de laatste deur open en ging hem voor.

‘Deze kamer kan je voorlopig wel gebruiken. Er heeft de laatste vijftientig jaar niemand in geslapen, maar het bed is altijd opgemaakt en ongedierte is er nooit geweest.’

Ze liep naar het bed, een twijfelaar met zwart ijzeren spijlen en koperen knoppen, en sloeg de vaalgele dekens op. Een overweldigende geur van mottenballen verspreidde zich door de kamer.

‘Er is geen licht, ik laat deze kaars bij je achter. Ik heb er meer van. Lucifers liggen ernaast. Water is er niet, ik breng je straks wel een fles. Als je je wilt wassen: aan de overkant van de gang is de badkamer, daar staan emmers water. De waterleiding is al sinds ze de Rondweg hebben aangelegd afgesloten.’

Ze liep de kamer uit zonder op antwoord te wachten; voordat ze de deur dichttrok keerde ze zich nog even om: ‘Sinds de Rondweg wonen hier zogenaamd geen mensen meer.’

Emiel had het nauwelijks gehoord. Moeizaam trok hij de bemodderde regenjas uit. Zijn trui was aan de voorzijde nat en stonk zurig naar kots. Hij begon net aan zijn broek te sjoeren toen de deur op een kier open ging; een hand zette een fles om het hoekje neer.

Tevergeefs zocht hij in zijn zakken naar de strip met pijnstillers, maar zijn zakken waren leeg, ook die van zijn regenjas. Sleutels, portefeuille, pillen, geld; alles weg. Alleen zijn kapotte mobieltje was er nog. Dom staarde hij naar het ding. Shit, hij was vast beroofd toen hij voor pampus lag. Niet door dat grietje, dat was er nog slechter aan toe dan hij. Zeker zwervers of junks. Nou ja, niets aan te doen.

Hij pakte de waterfles, ging tegen het kussen zitten, sloeg een deken om zich heen en leste zijn ergste dorst. Hij schurkte zich in het doorzakkende bed tot hij goed zat en probeerde zijn misselijkheid te vergeten. Voor slapen was hij nog veel te gespannen.

Centraal Station (1)

Het was stil op de verkeersleiding; hier en daar zoemde een ventilator van een computer, de luchtverversing suiste. Op het grote bord gloeiden rode, gele en groene lampjes; alles was in rust. De verkeersleider zat wat voor zich uit te staren. Op een witte klok versprong de grote wijzer elke minuut als de rode secondewijzer bovenaan even halt hield.

Precies op het al jaren vastliggende moment rekte hij zich uit en ging de telefoon. Hij zette het hoofdstel met de microfoon op, bromde ja en luisterde naar de hoofdrangeerder die vanaf het emplacement belde.

Een snelle blik op het bord, dat hij overigens uit zijn hoofd kende. Hij was even bezig om de juiste wissels en seinen in te stellen; toen de computer het groene licht gaf liet hij het commando uitgaan. Op het door felle schijnwerpers verlichte emplacement jankten elektromotoren, klakten wissels in een nieuwe stand en veranderden de bijbehorende wisselseinen van kleur.

Hij herhaalde de instructies aan de rangeerders, verbrak de verbinding en ging voor het raam staan kijken. Vanuit de traverse die alle sporen overspande had hij een panoramisch uitzicht op het oostelijke emplacement.

Buiten verspreidde zich een groepje mannen in gele, reflecterende vesten over de opstelsporen. In sommige van de doodse treinstellen flikkerden lampen aan en schaarden stroomafnemers omhoog.

Weldra zocht het eerste treinstel zich langzaam een weg over het emplacement, waarbij het ettelijke doorgaande sporen kruiste.

Op het westelijke emplacement was nog geen beweging te bespeuren. De monitoren vertoonden slechts helverlichte, glimmende rails.

Een signaal klonk, een lampje aan de rand van het grote wandbord sprong van groen op rood.

‘Daar zal je de veertien zesentachtig hebben,’ merkte de verkeersleider op.

Zijn assistent keek op van zijn boek. Hij bestudeerde het wandbord aandachtig, hij was er nog niet zo vertrouwd mee.

Lampjes veranderden van groen in rood waar de rangerende treinen seinen passeerden.

De verkeersleider keek naar buiten, waar de treinstellen voor de vroege ritten naar hun perrons werden gereden. Het deed hem altijd goed om de lichten achter de raampjes te zien aangaan en de machinerie tot leven te zien komen. Als uw machtige hand dat wil... mijmerde hij. Tevreden ging hij weer achter zijn toetsenbord zitten.

De assistent zag een lampje van kleur veranderen, wat hij niet begreep. Fronsend zocht hij op zijn beeldscherm. Verbaasd keek hij naar de klok, weer naar zijn beeldscherm, terug naar het wandbord.

‘Chef?’ vroeg hij aarzelend. ‘Is hij niet wat te snel?’

Gestoord in zijn dromerij keek de verkeersleider op. Van het wandbord klonk weer een signaal, een volgende lampje wisselde van kleur. Verbouwe-reerd keek hij op de klok, op zijn horloge, weer naar het wandbord. Een bescheiden doch dringend alarmsignaal begon te klinken. Met een ziekmakend gevoel in zijn buik wist hij dat er iets heel erg mis was.

‘Hij... hij rijdt veel te hard!’ Zijn hand schoot al uit om de collega’s van Oost te bellen, halverwege bleef die doelloos in de lucht hangen. ‘O nee, daar is nu niemand,’ mompelde hij.

Zweetdruppeltjes verschenen op zijn voorhoofd. Hij was de enige verantwoordelijke. Dit wilde hij helemaal niet. Hij wilde er niet alleen voorstaan. Er ging iets mis. Waarom werkten de veiligheidsprocedures niet?

Bokkig zag hij opnieuw, veel te snel, een seinverklikker van kleur veranderen.

Plotseling schoot hij overeind uit zijn draaistoel. Wit wegtrekkend van ongerustheid stapte hij naar het wandbord.

‘Hij rijdt op een verkeerd spoor!’ riep hij verontwaardigd, met uitgestoken wijsvinger wijzend.

‘Chef!’ riep zijn assistent. ‘Hij rijdt bijna honderd! De computer heeft zijn...?’

‘Jaja! ATB, ATB!’ riep de verkeersleider en begon heftig op het toetsenbord te rammelen om de automatische treinbeïnvloeding te activeren. Waarom

werkt die niet automatisch als er een trein te hard rijdt, vroeg een deel van zijn brein zich af.

Op het emplacement kwam een treinstel met krijgende remmen tot stilstand toen een groen sein plotseling op rood sprong. Een telefoonsignaal klonk.

‘Zet hem op de luidspreker!’ schreeuwde hij tegen de verstijfde assistent. Trillend van de zenuwen drukte die een knipperende schakelaar in.

‘Bart!’ knetterde een stem door de stille ruimte. ‘Wat ben je aan het doen man? Ik sta dwars over alle sporen!’

Wanhopig zocht Bart de reden waarom de automatische treinbeïnvloeding de aanstormende trein niet tot stoppen bracht.

Steeds meer lampjes begonnen te knipperen.

Tot zijn afgrijzen zag hij wat hij eerder over het hoofd had gezien, gewend als hij was aan de ijzeren regelmaat van het spoor. Zijn ogen puilden uit, even werkten zijn hersens niet; dan schoot de paniek door zijn lijf.

‘Norbert! Achterruit!’ hilde hij in de microfoon voor zijn zwetende gezicht, ondertussen druk zijn toetsenbord bewerkend. ‘De veertien zesentachtig komt er aan met honderd op spoor tien en ik kan niets doen! Er zit geen ATB op zijn spoor! Hij rijdt op een verkeerd spoor! Breng je trein achterruit man!’

‘Wààtzegje!?’ brulde de stem over de luidspreker. ‘Een dolle trein!?’

‘Norbert, maak dat je wegkomt! Je hebt nog een halve minuut!’

‘Hohoho, wachteseven!’ kalmeerde de stem van de rangeerder zichzelf. ‘Welk spoor zei je?’

‘Norbert, hij komt op tien in plaats van veertien! Je staat er midden op man! Hij rijdt dwars door je heen!’ gilde de chef.

‘Ik kan zo snel niet weg Bart!’ loeide de stem door de luidspreker. ‘Haal de spanning eraf. Snel!’

‘Maar dan kan jij ook niet meer weg, dan zit jij ook zonder stroom!’

‘Bart!!’ brulde de luidspreker. ‘Haal. De. Stroom. Er. Af. Nú!’

Zonder tegenspreken begon Bart de noodprocedure.

In de treinen op het emplacement waarvan de verlichting brandde ging die over op accu’s; de rijen verlichte raampjes werden allemaal tegelijk donkerder.

‘Zo, nu moet hij wel stoppen,’ zei hij opgelucht. Hij veegde het zweet van zijn hoofd, zijn hart hamerde in zijn borst.

Gespannen keken de twee verkeersleiders naar het wandbord.

Een verklikker op spoor tien sprong op rood. Maar ja, de trein had natuurlijk een lange remweg.

Norbert had zijn portofoon nog open, ze hoorden hem hijgend rennen.

‘Ben je veilig, Norbert?’ vroeg Bart bezorgd in de microfoon.

‘Jha ha,’ hijgde de luidspreker. ‘Ik ben uit de weg. Remt ie al?’

Ze keken naar het bord. Er versprong weer een lichtje.

‘Het lijkt wel of hij gewoon doorrijdt,’ mompelde Bart verontrust. ‘Wat zegt de computer van zijn snelheid?’

De assistent toetste de commando’s in en riep onthutst: ‘Achtennegentig!’

Ongelovig ging Bart staan.

‘Hij rijdt gewoon door. Dat kan niet. Dat kàn niet! Hij heeft geen spanning.’

Het wandbord bevestigde dat: een groot deel van het sporenschema was donker.

Hij wist niet wat hij moest doen. De gewone veiligheidsprocedures hadden gefaald, de noodprocedure van het stroomloos maken van de bovenleiding had geen effect; wat moest hij doen? Wat kon hij doen!? Als die trein met deze snelheid het station zou binnen rijden... *O God, nee! Spoor tien voegt zich in het station bij spoor elf. Daar staat een trein op, met schoonmakers en bemanning!*

‘Waarom rijdt ie niet gewoon op veertien!’ brulde hij gefrustreerd. Niet dat het veel zou oplossen, want dan zou die verderop op het westelijke emplacement ontsporen omdat 14 daar een scherpe bocht maakt... Ontsporen?!

Ik moet die trein hier tegenhouden, wist Bart met een ijsselijke zekerheid.

‘We moeten die trein stoppen,’ zei hij toonloos. ‘Als ie in het station om gaat...’

Hij rilde van wat hij zich niet durfde voor te stellen.

‘Chef, kunt u ’m niet omleiden over kruisspoor B?’

‘Hoe kan dat nou, man!’ ontplofte hij. ‘Die heeft geen hoge snelheidswissels, dan gaat hij subiet op zijn kant!’

Tegelijk besloot hij dat het ook zo moest gebeuren. Beter hier dan dat die dulle trein alles in het station zou verpletteren.

Het maakte hem ziek. Hij was gedwongen iets volkomen tegennatuurlijks voor een spoorman te doen: een trein uit de rails laten lopen. Nou ja, de meester aan boord zal al wel dood zijn, was zijn laatste gedachte voor de ongelukkige machinist, anders reed hij wel op de normale snelheid.

In de verte verschenen gele lichten. De lichtpunten schokten rukkerig door de bocht, zo hard ging hij.

Geconcentreerd verzette hij in de laatste seconden een serie wissels. Voor de tweede keer die nacht gebruikte hij zijn sleutel waarmee de normale veiligheidsprocedures werden overbrugd.

Met weerzin, gefascineerd door wat er ging gebeuren, noteerden zijn hersenen dat de veertienzesentachtig twee diesellocs had in plaats van de gebruikelijke elektrische. Verbluft zei hij: 'Nou ja, daarom stopte hij natuurlijk niet.'

In afgrijzen staarden de twee mannen door de ramen. Ze konden de wissel zien waar de trein zou moeten buigen of barsten. Nog honderd meter, twintig...

Voor hun ontzette ogen gebeurde precies wat ze voorzagen. De twee gekoppelde locomotieven schokten naar links op de wissel, wankelden, scheurden de rails los van de dwarsliggers en bonkten als een losgelaten bowlingbal schuin over de glimmende sporen, die als ijzerdraadjes verbogen en weg leken te springen temidden van witte waaiers van vonken. De zware wagons met containers konden het geweld niet volgen en braken los, de een over de ander schuivend, kantelend en stuiterend in regens van vonken.

De voortdaverende locs bereikten het talud, waar ze als een rups de helling af doken, dwars door een donker kantoorpand heen, om aan de andere kant in een regen van puin te voorschijn te komen, nauwelijks in hun vaart gestuit. Langzaam kantelden de gevaarten terwijl ze schuin over de verroeste rails van een afgesloten kade raasden en plonsden, nog steeds met zwarte rookpluimen van de vol gas razende motoren, in een geweldige baaierd van schuim in de rivier. De tientallen wagons met containers op het emplacement schoven onder oorverdovend geknars, gebonk en gesnerp van verbuigend staal op elkaar. Het geraas bleef duren, de opgehoopte bewegingsenergie van de rijtuigen en hun lading veegde rail na rail van zijn dwarsliggers onder stralen

verblindende vonken. Stalen bovenleidingportalen stortten, schuin in elkaar knikkend, ineen onder de kantelende lichten van de hoge schijnwerpers, die de één na de ander omver werden gedrukt.

Barts ontzetting steeg tot een breekpunt. Deze dolle trein, dit monster uit de hel, verscheurde zijn door het spoorboekje bepaalde leven. En dat had hij laten gebeuren. Zijn bewustzijn staakte toen zijn vastgeroeste brein ogen en oren niet wilde geloven. Met een akelige zucht viel hij flauw, nog voordat de laatste van de rij wagons tot stilstand waren gekomen.